جزئیت تکلیفی شهادت ثالثه در اذان

شاگرد: اصطلاحی که الآن می‌فرمایید با مباحث قبلی انامانوس است. یعنی همین که می‌گویید جزئیت تکلیفی آن، در یک معنای وضع است. نه اینکه مقابل تکلیفی باشد.

استاد: نه. اینها در ذهن من متفاوت است. در فدکیه شش-هفت جور کرده‌ام. شاید در صفحه مربوط با شهادت ثالثه اذان است، باشد. خیلی ها می‌گویند جزء نیست، ولی استحباب دارد. چون همین مشکلات را دارند. آن جا من انواع جزئیت را عرض کردم و از نظر دلیل، صاف است که شهادت ثالثه جزئیت استحبابیه برای اذان دارد. نه اینکه جزء نیست. صرف یک استحباب نیست که مقارنت زمانی دارد. پنج-شش جور است. البته ممکن است در برخی از آنها مناقشه کنید... .

شاگرد: شما چیزی به نام جزء تکلیفی را قبول دارید؟

استاد: بله، جزء است، یعنی اینطور نیست که صرف مقارنت زمانی داشته باشد. وقتی مامموم ذکر می‌گوید، چون در نماز است ذکر می‌گوید؛ یعنی در این ظرف، ذکر می‌گوید. صرف مقارنت زمانی نیست، بلکه خود ظرف و حیثیت ظرف دخالت دارد. ظرف، قید کار است، اما قید عمل به این عنوان که جزء آن شود و مقوم رتبه‌ای برای آن در ماهیت شود، نیست. اگر بخواهم به عبارت ساده‌تر عرض کنم، وزن فرد را بالا می‌برد اما ماهیت را ذومراتب نمی‌کند.

شاگرد: جزء الفرد است.

استاد: جزء الفرد است، جزء مکمل فرد است. فرد بالا می‌رود. نه اینکه ماهیت را ذو مراتب کند. اینها چیزهایی است که خیلی ظریف و جالب است. اگر اینها را در نظر بگیری بعداً در جمع بین ادله، دچار مشکل نمی‌شوید. فوری می‌گویید این روایت ناظر به این است و آن روایت ناظر به آن است. جمع بین ادله با این وجوه زیادی که نفس الامریت دارد، راحت می‌شود.

شاگرد۲: پس در مراتب، دچار اشتراک لفظی نمی‌شویم؟

استاد: اشتراک لفظی این است که یک لفظ دو معنا داشته باشد اما اگر یک لفظ معنایی داشته باشد که ذو مراتب است، اینکه اشتراک لفظی نیست. مثال معروف در کلاسها نور است. می‌گویند نور مقول بالتشکیک است، پس مشترک لفظی است؟!

شاگرد۲: مثلاً نمازی که با قنوت است و نمازی که بدون قنوت است، درجایی‌که ناظر بر فرد است... .

استاد: در قنوت ناظر به ماهیت است. همین ها را جدا کردم. قنوت، ماهیت نماز را ذو مراتب می‌کند. اما ذکر مستحبی‌ای که مصلی می‌گوید، فرد صلات او را با وصلات، بالا می‌برد.

بازبینی #1
ایجاد شده 3 مه 2026 15:53:15 توسط ... .
به روزرسانی شده 3 مه 2026 15:54:12 توسط ... .